Undirgrundaravtalan fyri skotum

Atli P. Dam, løgmaður, og Poul Schlüter, forsætisráðharri, undirskriva undirgrundaravtaluna 23. desember 1992

Dansk Folkeparti krevur eitt spurnarorðaskifti um undirgrundaravtalun a, eftir at Ekstra Blaðið hevur viðgjørt málið seinastu tríggjar dagarnar. Avtalan skal um neyðugt samráðast av nýggjum, krevur flokkurin.

UNDIRGRUNDAR-AVTALAN
John Johannessen

Danskir fólkatingslimir eru í øðini inn á fyrrverandi forsætisráðharran, Poul Schlüter, og ákæra hann fyri at hava hildið aftur týðandi upplýsingum, tá ið hann læt føroyingar yvirtaka undirgrundina í september í 1992.

Sambært Ekstra Blaðnum læt fyrrverandi forsætisráðharrin føroyingum eina gávu, sum nú kann vísa seg at hava eitt virði uppá 360 milliardir krónur. Líkt er til, at stórt oljuríkidømi er í undirgrundini, og við avtaluni frá 1992 fáa danir ikki eina klovna krónu av nógvu oljumilliardunum, sum kanska bíða niðri í undirgrundini.

Líka síðani avtalan kom í lag, hevur verið gitt um, hví Schlüter lat føroyingar yvirtaka málsøkið. Partarnir høvdu samráðst í nógv ár uttan úrslit, og føroyingar vórðu tiknir heilt av bóli, tá forsætisráðharrin uttan treytir læt føroyingar yvirtaka málsøkið. Føroyingar vóru tá sinnaðir at gera eina avtalu við stjórnina, sum innibar, at danir eisini skuldu fáa ágóðan av møguligum oljuríkidømi í undirgrundini. Men hetta uppskotið kom ongantíð á borðið, tí Schlüter knappliga gjørdi av, at føroyingar skuldu ráða einsamallir á hesum økinum.

Duldi upplýsingar

Fleiri danskir politikkarar eru í øðini inn á Schlüter, tí hann ikki læt Fólkatinginum upplýsingar um, at føroyingar vóru sinnaðir at gera eina avtalu, sum eisini innibar, at danir skuldu fáa ágóðan av oljuni.

Sambært Poul Schlüter var hetta einasta loysn, tí føroyingar vildu ikki ganga við til eina øðrvísi avtalu.

Upplýsingarnar í Ektra Blaðnum hava fingið danskar politikkarar at tosa um ríkisrættarsak, kanningarnevnd og spurnarorðaskifti um undirgrundaravtaluna.

Peter Skaaruup, næstformaður í Dansk Folkeparti, krevur, at Fólkatingið tekur málið uppaftur.

- Stjórnin má nú leggja øll kort á borðið. Vit mugu fáa greiða á, hvat Poul Schlüter — men eisini Poul Nyrup Rasmussen — vistu og gjørdu í hesum málinum, sigur hann við Ekstra Blaðið.

Peter Skaarup vil trýsta føroyingar at samráðast um eina nýggja undirgrundaravtalu, tí galdandi avtala er rán á alljósum degi, heldur hann.

– Spurnarorðaskiftið skal eftir mínum tykki enda við einari samtykt um at steðga blokkstuðlinum, inntil føroyingar eru sinnaðir at samráðast um avtaluna av nýggjum, sigur Peter Skaarup, sum fleiri ferðir áður hevur reist spurningin á Fólkatingi.

Skal kannast

Aðrir danskir politikkarar vilja eisini hava Fólkatingið uppí málið. Holger K. Nielsen úr SF, Jette Gottlieb úr Eindarlistanum, Martin Glerup hjá Socialdemokratunum og Kirsten Jacobsen vilja øll hava lýst málið nærri. Kirsten Jacobsen finst hvassliga at fyrrverandi forsætisráðharranum.

– Í einum rættarsamfelag kann ein forsætisráðharri ikki lata undirgrundina frá sær, sum var hon hansara egna. Sitandi forsætisráðharri má greiða frá, um hendan avtalan er góðkend sambært galdandi reglum, sigur hon.

Holger K. Nielsen sigur við Ekstra Blaðið, at málið skal takast í álvara, og hann skjýtur upp, at ein kanningarnevnd verður sett at kanna, hvat veruliga hendi á heysti í 1992.

Vísir skuldsetingum aftur

Fyrrverandi forsætisráðharrin sjálvur vil ikki úttala seg til Ekstra Blaðið um upplýsingarnar hjá blaðnum. Men í øðrum fjølmiðlum verjir Poul Schlüter avgerðina, og hann er bilsin av, at málið nú verður blást upp í fjølmiðlunum.

Hann heldur framvegis, at talan var um eina góða avtalu, og hann vónar, at olju er í undirgrundini til gagns fyri bæði Føroyar og Danmark. Sjálvur hevur hann einki ímóti, at ein kanning verður sett í verk av málinum.

Danskir politikkarar finnast nú harðliga av undirgrundaravtaluni frá 1992 og ákæra fyrrverandi forsætisráðharran, Poul Schlüter, fyri at hava dult týðandi upplýsingar í málinum

Formansval í uttanlandsnevndini:

Hergeir verður sitandi

Við fýra av sjey atkvøðum varð Hergeir Nielsen í gjár afturvaldur, sum formaður í uttanlandsnevndini

FORMANSVAL
John Johannessen

Valið stóð millum Hergeir Nielsen úr Tjóðveldisflokkinum og Heðin Mortensen, tá formansval var á dagsskránni fyri fundin í uttanlandsnevndini í gjár.

Úrslitið av valinum varð, at Hergeir Nielsen varð afturvaldur, sum formaður í uttanlandsnevndini. Hergeir Nielsen fekk fýra av teimum sjey atkvøðunum frá nevndarlimunum, meðan Heðin Mortensen fekk tríggjar atkvøður. Hergeir Nielsen fekk sínar atkvøður frá samgonguumboðunum í nevndini umframt frá Jenis av Rana úr Miðflokkinum.

Tað vóru Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin, sum settu formansvalið á dagsskránna fyri fundin í uttanlandsnevndini í gjár. Hesir báðir flokkar siga seg ikki kenna seg tryggar við at hava Hergeir Nielsen sum formann.

Bikarið hjá Javnaðarflokkinum og Sambandsflokkinum fleyt yvir, tá Hergeir Nielsen í Degi og Viku hóskvøldið segði, at ein samd uttanlandsnevnd hevði heitt á løgmann um at fara uttan um donsku stjórnina til NATO at fáa upplýsingar um ætlaðar útbyggingar í Føroyum. Hesum siga teir báðir flokkarnir seg aldi hava tikið undir við á fundi í uttanlandsnevndini.

Eftir ógreiðu og ymisku útmeldingarnar frá limunum í uttanlandsnevndini, hevur løgmaður biðið um at fáa eina nýggja skrivliga áheitan.